

УДК 336.226.2

Рудницька Ю.- ст. гр. ОПОДм-51

Тернопільський національний економічний університет

ЕВОЛЮЦІЙНІ ОСНОВИ ТРАНСПОРТНОГО ПОДАТКУ В УКРАЇНІ

Науковий керівник: к.е.н., доцент Сидорович О. Ю.

Одним з найпоширеніших загальнодержавних майнових податків як за кількістю платників, так і за кількістю об'єктів оподаткування є податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів. Він запроваджений Законом України "Про податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів" від 11.12.1991 року та введений в дію з 1 січня 1992 року.

У своїй першій редакції зазначений Закон визначав платниками податку підприємства, об'єднання та організації, в тому числі іноземні, громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства, які мають власні транспортні засоби (автомобілі, мотоцикли, моторолери, трактори та мотоблоки), а також власників моторних човнів (катерів, яхт), мотосаней. Всі самохідні машини і механізми поділялись лише на чотири категорії, а ставки податку диференціювались в залежності від потужності двигуна (в кіловатах або кінських силах) від 50 копійок до 2 карбованців 4 копійок з кіловата або кінської сили) при цьому найвища ставка податку припадала на категорію "автомобілі вантажні вантажопідйомністю більше 7 тонн та інші самохідні машини і механізми". Зважаючи на "вузьку спеціалізацію" інших трьох категорій (автомобілі легкові; вантажівки вантажопідйомністю до 7 тонн; мотоцикли, моторолери та мотоблоки), це давало змогу оподатковувати всі інші самохідні механізми за максимальною ставкою податку.

11 липня 1995 року Верховною Радою України прийнятий Закон "Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України", відповідно до якого ставки податку стали обчислюватися на підставі неоподаткованого мінімуму доходів громадян. Прив'язка ставок оподаткування до неоподаткованого мінімуму збереглася до 1997 року.

Суттєві зміни в оподаткуванні відбулися у зв'язку з набранням чинності Закону України "Про внесення змін до деяких законів України щодо фінансування дорожнього господарства" від 16 липня 1999 року, що змінив грошову одиницю, в якій виражались ставки податку, ЄВРО було замінено гривнею. Крім цього, було підкориговано перелік пільговиків та внесено цілу низку інших змін до Закону про податок з власників транспортних засобів, у тому числі щодо відповідальності платників.

У процесі еволюції транспортного податку в Україні простежуються такі основні тенденції:

1) частий перегляд ставок податку, що обумовлено, з одного боку, фіскальними потребами держави, бажанням збільшити надходження до бюджету, а, з іншого боку, визначенням величини податкових ставок методом "проб і помилок";

2) періодичне внесення змін до пільгових категорій платників податку.

Останні кардинальні зміни щодо податку з власників транспортних засобів було внесено у зв'язку з прийняттям Податкового кодексу України, згідно з яким податок з власників транспортних засобів інших самохідних машин і механізмів був замінений збором за першу реєстрацію транспортного засобу з одночасним підвищенням акцизного збору на нафтопродукти. Таким, чином відбувся перехід до оподаткування власників транспорту залежно від обсягів спожитого пального.